

Робоча програма дисципліни «Політекономія»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ БАКАЛАВР

150

Годин

Загальний обсяг дисципліни

5

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

5

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Політекономія

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітні програми:

- Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях
- Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 150 годин / 5 кредитів ЄКТС

Модулів: 5 змістовних блоки

Призначення дисципліни

Дисципліна «Політекономія» формує у студентів системне розуміння економічних відносин у суспільстві, закономірностей функціонування та розвитку економічних систем. Курс охоплює теоретичні основи суспільного виробництва, відносини власності, товарно-грошові відносини, теорію капіталу та доходів, а також сучасні глобальні економічні процеси.

Дисципліна є базовою для підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» за освітніми програмами «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» і забезпечує формування необхідних загальних і фахових компетентностей.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання соціально-економічних явищ і процесів: виявлення суттєвих закономірностей, порівняння економічних систем, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і презентацій з питань економічної теорії.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні категорії та закони, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати наукові есе, висновки та аналітичні записки з питань економічної теорії.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення економічних теорій, дискусій про сучасні економічні системи та спільного пошуку рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію в економічному контексті; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння політекономії

Розуміння предмету та методу політекономії, її місця в системі економічних наук. Знання принципів функціонування та розвитку суспільного виробництва, відносин власності, економічних систем та механізмів прийняття економічних рішень в умовах різних укладів господарювання.

Аналіз економічних категорій

Здатність аналізувати основні економічні категорії: вартість, ціна, гроші, капітал, прибуток, рента, заробітна плата, відтворення, а також застосовувати їх для оцінки реальних економічних явищ і процесів.

Економічні системи та глобалізація

Знання основ теорії економічних систем, закономірностей їх трансформації, особливостей перехідної економіки України, процесів глобалізації та їх впливу на національну економіку в контексті інформаційного суспільства.

Студент повинен вміти: застосовувати методи політекономічного аналізу до реальних господарських ситуацій; характеризувати відносини власності та їх роль в економічному розвитку; аналізувати товарно-грошові відносини та механізми ціноутворення; розкривати сутність капіталу, доходів та розподільчих відносин; пояснювати сучасні тенденції розвитку ринкових економік і процеси глобалізації.

Результати навчання

→ Пояснення економічних категорій і законів

Пояснювати сутність економічних категорій та законів: вартість, мінова вартість, ціна, гроші, капітал, прибуток, рента, заробітна плата, відтворення, економічна система, власність.

→ Відносини власності та відтворення

Характеризувати відносини власності, форми та механізми суспільного відтворення, застосовувати методи аналізу ефективності розподілу ресурсів та розподільчих відносин.

→ Аналіз соціально-економічних систем

Аналізувати основні риси та закономірності розвитку соціально-економічних систем, виявляти тенденції трансформаційних процесів в Україні та у світовій економіці.

→ Глобальні економічні процеси

Орієнтуватися у сучасних тенденціях розвитку світового господарства; використовувати знання з політекономії для аналізу цифрової трансформації економіки та інформаційного суспільства.

Загальні основи економічного розвитку суспільства

Тема 1.1

Предмет і метод політекономії. Місце політекономії в системі економічних наук. Виникнення та основні етапи розвитку економічної думки. Школи і напрями економічної теорії.

Тема 1.2

Суспільне виробництво та його роль у житті суспільства. Продуктивні сили та виробничі відносини. Потреби, ресурси, ефективність. Економічні категорії та закони.

Тема 1.3

Відносини власності в економічній системі. Економічний зміст власності, її форми та еволюція. Приватизація та роздержавлення в Україні. Відносини власності в умовах цифрової економіки.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Предмет і метод політекономії

Лекція 1 (2 год.): Поняття та предмет політекономії як науки. Економічні відносини та їх місце в структурі суспільних відносин. Зв'язок політекономії з іншими науками: мікроекономікою, макроекономікою, економічною теорією, інформатикою, фінансами. Функції політекономії: пізнавальна, методологічна, практична, прогностична.

Методи дослідження: наукової абстракції, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, якісного та кількісного аналізу, економіко-математичного моделювання, системно-структурного аналізу. Роль моделювання в сучасному економічному аналізі.

Ключові питання лекції

- Поняття та предмет політекономії як науки про виробничі відносини
- Місце політекономії в системі економічних та суспільних наук
- Основні школи та напрями економічної теорії
- Методи пізнання економічних явищ і процесів
- Функції політекономії та їх практичне значення
- Зв'язок економічної теорії з інформаційними технологіями та цифровою економікою

❏ Нормативна база: Закон України «Про освіту», освітньо-професійні програми спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз предметів дослідження основних шкіл економічної теорії: класична політекономія, марксизм, маржиналізм, кейнсіанство, інституціоналізм. Заповнення порівняльної таблиці.

Завдання 2. Кейс: визначення економічних відносин, що виникають у сфері розробки програмного забезпечення (ринок ІТ-послуг, відносини найму, інтелектуальна власність). Обґрунтування з позицій політекономії.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) «Економічна теорія: Політекономія» — розділ «Предмет і метод»
- Підготовка реферату: «Місце та роль політекономії в системі підготовки фахівців з комп'ютерної інженерії»
- Складання хронологічної таблиці розвитку економічної думки (меркантилізм → сучасні школи)
- Опрацювання статті щодо сучасних методів економічного аналізу з використанням ІТ-інструментів

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати предмет і метод політекономії, розрізняти основні школи економічної думки та пояснювати функції економічної теорії.

Тема 1.2 – Лекційний матеріал

Суспільне виробництво та його роль у житті суспільства

Лекція 2 (2 год.): Суспільне виробництво: матеріальне та нематеріальне. Фактори виробництва: праця, земля, капітал, підприємництво, інформація (5-й фактор в умовах цифрової економіки). Виробничі можливості суспільства: крива виробничих можливостей, альтернативні витрати.

Продуктивні сили та виробничі відносини: поняття, структура, взаємодія. Економічні категорії та закони: поняття, класифікація, механізм дії. Суспільний продукт та його форми: валовий суспільний продукт, чистий продукт, національний дохід.

Ключові питання лекції

- Сутність та структура суспільного виробництва
- Фактори виробництва та їх еволюція в цифрову епоху
- Крива виробничих можливостей та її практичне значення
- Продуктивні сили та виробничі відносини: структура та взаємодія
- Поняття та класифікація економічних законів і категорій
- Суспільний продукт і системи його вимірювання (ВВП, ВВП, НД)

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Побудова та аналіз кривої виробничих можливостей для умовної економіки (два товари): визначення альтернативних витрат, зміщення кривої при технологічних змінах.

Завдання 2. Класифікація факторів виробництва в ІТ-галузі: визначення ролі інформації та знань як специфічного фактора виробництва в умовах цифрової економіки. Дискусія.

Завдання 3. Аналіз показників суспільного продукту України за даними Держстату (ukrstat.gov.ua). Порівняння динаміки ВВП за останні роки.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Мочерний С.В. «Економічна теорія» — теми «Суспільне виробництво», «Фактори виробництва»
- Підготовка аналітичної записки: «Інформація як фактор виробництва в умовах цифрової трансформації економіки» (1–2 сторінки)
- Пошук та аналіз статистичних даних щодо структури ВВП України на сайті ukrstat.gov.ua
- Складання схеми «Система економічних законів і категорій»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати структуру суспільного виробництва, будувати та інтерпретувати криву виробничих можливостей, характеризувати систему економічних законів.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Відносини власності в економічній системі

Лекція 3 (2 год.): Власність як економічна та правова категорія. Об'єкти та суб'єкти власності. Відносини привласнення, відчуження, розпорядження та користування. Форми власності: приватна, колективна, державна, комунальна, змішана. Інтелектуальна власність та її значення в цифровій економіці.

Трансформація відносин власності: роздержавлення та приватизація в Україні: етапи, результати та проблеми. Специфіка відносин власності у сфері ІТ та програмного забезпечення: ліцензування, авторські права, патентування.

Ключові питання лекції

1. Сутність власності як економічної категорії
2. Об'єкти та суб'єкти відносин власності
3. Форми та види власності в ринковій економіці
4. Приватизація та роздержавлення в Україні
5. Інтелектуальна власність: поняття та правовий захист
6. Власність у сфері ІТ: специфіка та особливості
7. Відносини власності в умовах цифрової трансформації

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз форм власності: складання таблиці переваг та недоліків приватної, державної та колективної власності за критеріями ефективності, розподілу доходів та управління.

Завдання 2. Кейс: аналіз відносин інтелектуальної власності в ІТ-компанії (розробка ПЗ, ліцензування, патентні спори).
Визначення правових та економічних аспектів.

Завдання 3. Аналіз результатів приватизації в Україні за відкритими даними Фонду держмайна. Висновки щодо ефективності перетворень.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання Закону України «Про власність» та Цивільного кодексу України в частині права власності (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка есе: «Інтелектуальна власність як ключовий актив ІТ-компаній»
- Аналіз процесів приватизації в Україні: документи Фонду держмайна (srfu.gov.ua)
- Конспектування ключових положень розділу «Власність» з підручника Базилевича В.Д.

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати форми власності, аналізувати відносини інтелектуальної власності, оцінювати наслідки приватизаційних процесів.

Товарне виробництво та ринок

Тема 2.1

Товарне виробництво і теорія вартості. Товар та його властивості. Трудова теорія вартості та теорія граничної корисності. Гроші: виникнення, функції, еволюція грошових систем.

Тема 2.2

Ринок: сутність, структура та функції. Попит і пропозиція, ринкова рівновага. Ринкова інфраструктура. Конкуренція та монополія в ринковій економіці.

Тема 2.3

Підприємництво в ринковій економіці. Сутність та форми підприємництва. Капітал як виробниче відношення. Кругооборот і обіг капіталу.

Тема 2.4

Витрати виробництва та прибуток. Собівартість продукції, норма прибутку, середній прибуток. Ціноутворення в ринкових умовах.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Товарне виробництво і теорія вартості

Лекція 4–5 (4 год.): Товар та його властивості: споживна вартість і вартість. Величина вартості товару: суспільно необхідний робочий час. Двоїстий характер праці, що створює товар: абстрактна та конкретна праця. Проста та складна праця. Теорія граничної корисності (маржиналізм): суб'єктивна цінність, гранична корисність, принцип спадної граничної корисності.

Гроші: виникнення грошей та їх функції (міра вартості, засіб обігу, засіб платежу, засіб нагромадження, світові гроші). Закон грошового обігу. Інфляція: поняття, види, наслідки. Еволюція грошових систем: від металевих до цифрових (криптовалюти, цифрові гроші центральних банків).

Ключові формули та концепції

- **Вартість товару** = $PVK + (BK / n) + ДВ$, де PVK — постійний капітал, BK — змінний капітал, $ДВ$ — додаткова вартість
- **Рівняння обміну Фішера:** $MV = PQ$
- **Норма додаткової вартості:** $m' = m / v \times 100\%$
- Гранична корисність — збільшення загальної корисності при споживанні додаткової одиниці блага

Ключові питання

- Відмінність між споживною вартістю та вартістю товару
- Порівняльний аналіз трудової теорії вартості та маржиналізму
- Функції грошей та їх еволюція в цифрову епоху

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Визначення величини вартості товару за умовами зміни продуктивності та інтенсивності праці. Вплив технологічних змін на суспільно необхідний робочий час.

Задача 2. Розрахунок кількості грошей, необхідних для обігу, за рівнянням обміну Фішера ($MV = PQ$). Аналіз зв'язку між грошовою масою та інфляцією.

Завдання 3. Дискусія: «Чи може криптовалюта виконувати всі функції грошей?» — аргументація позиції з позицій теорії вартості та сучасної монетарної теорії.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) «Економічна теорія: Політекономія» — розділи «Товар і вартість», «Гроші»
- Підготовка аналітичної записки: «Цифрові гроші та криптовалюти: економічна природа та перспективи» (2 сторінки)
- Аналіз динаміки інфляції в Україні за даними НБУ (bank.gov.ua) та Держстату
- Підготовка порівняльної таблиці: «Трудова теорія вартості vs. теорія граничної корисності»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати властивості товару, розраховувати кількість грошей в обігу, характеризувати функції грошей та сутність інфляції.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Ринок: сутність, структура та функції

Лекція 6 (2 год.): Ринок як економічна категорія та механізм координації. Структура ринку: ринок товарів і послуг, ринок праці, ринок капіталу, фінансовий ринок, ринок інформації та IT-продуктів. Функції ринку: інформаційна, посередницька, ціноутворювальна, регулювальна, стимулювальна.

Попит і пропозиція: закони попиту та пропозиції, цінова еластичність. Ринкова рівновага та механізм її встановлення. Конкуренція як рушійна сила ринку: досконала та недосконала конкуренція, монополія. Ринкова інфраструктура. Сучасний ринок IT-послуг в Україні та світі.

Ключові питання лекції

- Сутність ринку та його роль в сучасній економіці
- Структура та функції ринку
- Закон попиту та закон пропозиції
- Механізм ринкової рівноваги
- Типи ринкових структур та конкуренція
- Монополія: причини виникнення та наслідки
- Особливості ринку IT-послуг і цифрових продуктів

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Графічний аналіз: побудова кривих попиту та пропозиції на ринку ІТ-послуг. Визначення рівноважної ціни. Аналіз зміщення кривих під впливом зовнішніх чинників (нові технології, регуляторна політика).

Завдання 2. Класифікація ринкових структур для заданих галузей (ринок ПЗ, хмарних послуг, соціальних мереж, телекомунікацій). Аналіз ринкової влади технологічних монополій.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Чи є ринок ІТ-послуг досконало конкурентним?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за підручником Базилевича В.Д. — теми «Ринок», «Конкуренція та монополія»
- Підготовка аналітичної записки: «Ринок ІТ-послуг в Україні: стан та тенденції розвитку» (1–2 сторінки, за даними УАІТ та Держстату)
- Складання порівняльної таблиці типів ринкових структур із прикладами ІТ-компаній
- Пошук статистичних даних на сайті Держстату (ukrstat.gov.ua) щодо обсягів ринку інформаційних послуг в Україні

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати ринкові структури, будувати графіки попиту та пропозиції, характеризувати конкурентне середовище ІТ-галузі.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Підприємництво та капітал як виробниче відношення

Лекція 7 (2 год.): Підприємництво: поняття, функції, форми. Підприємець як суб'єкт ринкової економіки. Капітал як виробниче відношення: постійний і змінний капітал. Органічна будова капіталу та її значення. Кругооборот капіталу: три стадії (грошова, виробнича, товарна). Обіг капіталу: основний і оборотний капітал, амортизація

Цифровий капітал: специфіка ІТ-капіталу (нематеріальні активи, програмне забезпечення, дані). Стартапи та венчурний капітал. Особливості кругообороту капіталу в ІТ-бізнесі.

Ключові питання лекції

1. Сутність та форми підприємницької діяльності
2. Капітал: його трактування в класичній та сучасній теорії
3. Постійний і змінний капітал, органічна будова
4. Стадії кругообороту капіталу та їх характеристика
5. Основний та оборотний капітал: відмінності та роль в ІТ
6. Амортизація: поняття, методи нарахування
7. Особливості накопичення капіталу в цифровій економіці

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Визначення органічної будови капіталу для умовного підприємства: розрахунок норми органічної будови, аналіз впливу технологічних змін на співвідношення C/V .

Задача 2. Розрахунок амортизації основного капіталу (обладнання ІТ-компанії) різними методами. Визначення часу обороту оборотного капіталу.

Завдання 3. Кейс: аналіз структури капіталу реальної ІТ-компанії (за відкритою звітністю). Визначення питомої ваги матеріальних та нематеріальних активів.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Мочерний С.В., Довженко М.В. «Економічна теорія» — розділ «Капітал і підприємництво»
- Підготовка реферату: «Венчурний капітал і стартапи: роль у розвитку ІТ-індустрії України»
- Аналіз структури активів провідних українських ІТ-компаній (Епам, Softserve, Ciklum) за відкритими даними
- Розв'язання типових задач на визначення органічної будови капіталу та часу обороту (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати показники, пов'язані з кругооборотом капіталу, аналізувати структуру капіталу ІТ-підприємства.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Витрати виробництва та прибуток

Лекція 8 (2 год.): Витрати виробництва: поняття та класифікація (постійні/змінні, прямі/непрямі). Собівартість ІТ-продукту: специфіка структури витрат (витрати на розробку, ліцензування, підтримку, маркетинг). Ціна виробництва: витрати + середній прибуток. Середній прибуток та норма прибутку.

Ціноутворення: методи встановлення цін на ІТ-продукти (підписна модель SaaS, freemium, ліцензування, pay-per-use). Монопольна ціна. Цінова дискримінація. Вплив конкуренції та попиту на рівень цін у ІТ-галузі.

Ключові формули та концепції

- **Ціна виробництва** = Витрати виробництва + Середній прибуток
- **Норма прибутку:** $p' = \text{Прибуток} / (C + V) \times 100\%$
- **Точка беззбитковості (шт.):** $= \text{Постійні витрати} / (\text{Ціна} - \text{Змінні витрати на одиницю})$
- **Маржинальний дохід** = Виручка – Змінні витрати

Ключові питання

- Чим відрізняється ціна виробництва від ринкової ціни?
- Тенденція норми прибутку до зниження: причини та наслідки
- Специфіка витрат та ціноутворення в ІТ-галузі

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Складання калькуляції собівартості ІТ-продукту (мобільний застосунок): визначення структури витрат, питома вага кожної статті.

Задача 2. Розрахунок норми прибутку та точки беззбитковості для ІТ-стартапу. Побудова графіка беззбитковості.

Задача 3. Порівняльний аналіз моделей ціноутворення для SaaS-продукту: підписна модель, freemium та одноразова ліцензія. Обґрунтування оптимальної стратегії.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) «Економічна теорія: Політекономія» — розділи «Витрати виробництва», «Прибуток»
- Підготовка есе: «Специфіка структури витрат та ціноутворення в ІТ-бізнесі: порівняння з традиційним виробництвом»
- Аналіз динаміки цін на ринку програмного забезпечення (за відкритими даними)
- Розв'язання задач на розрахунок норми прибутку та точки беззбитковості (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати витрати, розраховувати норму прибутку і точку беззбитковості, аналізувати цінові стратегії в ІТ-галузі.

Розподільчі відносини та доходи в ринковій економіці

Тема 3.1

Заробітна плата як економічна категорія. Форми та системи оплати праці. Номінальна та реальна заробітна плата. Особливості оплати праці в ІТ-галузі.

Тема 3.2

Підприємницький дохід та прибуток. Позичковий відсоток та кредитні відносини. Земельна рента та ціна землі. Диференціальна рента.

Тема 3.3

Національний дохід: поняття, створення та розподіл. Первинний та вторинний розподіл. Рівень доходів і диференціація населення. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Заробітна плата як економічна категорія

Лекція 9–10 (4 год.): Заробітна плата: сутність та її відмінність від ціни робочої сили. Номінальна та реальна заробітна плата: відмінності та взаємозв'язок. Чинники, що впливають на рівень заробітної плати: кваліфікація, попит на ринку праці, галузеві особливості, державна мінімальна заробітна плата.

Форми та системи оплати праці: погодинна (пряма, преміальна), відрядна (пряма, відрядно-преміальна, акордна). Гнучкі форми винагороди в ІТ: бонуси, опціони на акції, участь у прибутках, нефінансова мотивація. Ринок праці ІТ-спеціалістів: специфіка, рівень заробітних плат в Україні та світі.

Ключові питання лекції

- Економічна сутність заробітної плати та її відмінність від ціни праці
- Номінальна та реальна заробітна плата: показники та динаміка
- Чинники диференціації заробітних плат
- Форми та системи оплати праці: переваги та недоліки
- Мінімальна заробітна плата: роль держави у регулюванні ринку праці
- Специфіка оплати праці в ІТ-галузі: рівні, структура, тенденції

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок реальної заробітної плати за умов зміни номінальної зарплати та індексу споживчих цін. Аналіз динаміки купівельної спроможності ІТ-спеціалістів в Україні.

Задача 2. Порівняльний аналіз систем оплати праці для різних категорій ІТ-персоналу (розробник, менеджер проєкту, QA-інженер). Розрахунок фонду оплати праці.

Завдання 3. Аналіз середнього рівня заробітних плат в ІТ-галузі України за даними DOU.ua та порівняння з середньою зарплатою по економіці (ukrstat.gov.ua).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділ «Заробітна плата»
- Підготовка аналітичної записки: «Динаміка реальних заробітних плат в Україні (2022–2024): вплив інфляції та курсових змін» (за даними НБУ та Держстату)
- Аналіз огляду ринку праці ІТ-спеціалістів в Україні (DOU.ua, Djinni)
- Конспектування ключових положень Кодексу законів про працю України щодо форм оплати праці

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати реальну заробітну плату, порівнювати системи оплати праці, аналізувати рівень доходів ІТ-спеціалістів.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Підприємницький дохід, позичковий відсоток і земельна рента

Лекція 11 (2 год.): Підприємницький дохід як частина прибутку: винагорода за ризик та організаторські здібності. Позичковий капітал і позичковий відсоток: поняття, норма відсотка, чинники її зміни. Роль кредиту в ринковій економіці: форми кредиту (банківський, комерційний, державний, споживчий, міжнародний).

Земельна рента: поняття, причини виникнення. Диференціальна рента I та II: відмінності, умови формування. Абсолютна рента: природа та механізм. Ціна землі: формула розрахунку. Орендні відносини в сучасній економіці.

Ключові формули та концепції

- **Ціна землі** = Рента / Норма відсотка $\times 100$
- **Норма відсотка** = Позичковий відсоток / Позичковий капітал $\times 100\%$

Ключові питання лекції

- Підприємницький дохід та його складові
- Позичковий відсоток: сутність та чинники зміни
- Форми кредиту та їх роль в ІТ-фінансуванні
- Земельна рента: диференціальна та абсолютна
- Ціна землі: методологія розрахунку
- Орендні відносини в умовах цифрової економіки (оренда ПЗ, хмарних ресурсів)

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок ціни землі при заданих розмірах ренти та нормі позичкового відсотка. Аналіз зміни ціни землі при зміні облікової ставки НБУ.

Задача 2. Розрахунок диференціальної ренти I для трьох земельних ділянок різної якості (родючості). Визначення надприбутку та механізму його розподілу.

Завдання 3. Порівняльний аналіз форм кредитування ІТ-стартапів (банківський кредит vs. венчурне фінансування vs. краудфандинг): умови, ставки, ризики.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділи «Позичковий капітал», «Земельна рента»
- Підготовка аналітичної записки: «Облікова ставка НБУ та її вплив на кредитування ІТ-сектору України» (за даними bank.gov.ua)
- Аналіз ринку земель в Україні після відкриття земельного ринку: поточний стан (spfu.gov.ua, myland.org.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок ціни землі та диференціальної ренти (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати ціну землі, диференціальну ренту, аналізувати форми кредиту та умови фінансування бізнесу.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Національний дохід та розподільчі відносини

Лекція 12 (2 год.): Національний дохід (НД): поняття, методи розрахунку (виробничий, розподільчий, метод кінцевого використання). Первинний розподіл НД: заробітна плата, підприємницький дохід, відсоток, рента. Вторинний розподіл (перерозподіл): роль держави, оподаткування, трансфери, соціальні виплати.

Диференціація доходів: нерівність розподілу доходів, крива Лоренца, коефіцієнт Джині. Бідність та прожитковий мінімум. Соціальна справедливість та ефективність: концепції та суперечності. Стан диференціації доходів в Україні.

Ключові формули та концепції

- **ВВП за витратами** = $C + I + G + (X - M)$
- **ВВП за доходами** = $Z + R + \Pi + A + T$
- **Коефіцієнт Джині:** значення від 0 (абсолютна рівність) до 1 (абсолютна нерівність)

Ключові питання лекції

- Методи розрахунку ВВП та НД
- Первинний розподіл: функціональний розподіл доходів
- Перерозподіл доходів: інструменти та наслідки
- Нерівність доходів: крива Лоренца та коефіцієнт Джині
- Соціальна справедливість та ефективність: суперечність

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок ВВП України трьома методами за умовними даними. Порівняння та аналіз розбіжностей.

Задача 2. Побудова кривої Лоренца для умовного розподілу доходів. Розрахунок коефіцієнта Джині. Порівняння з реальними даними по Україні (ukrstat.gov.ua).

Завдання 3. Аналіз структури доходів IT-спеціалістів та решти зайнятого населення України: вплив галузевої диференціації на нерівність доходів. Дискусія.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділи «Національний дохід», «Розподіл доходів»
- Підготовка аналітичної записки: «Диференціація доходів в Україні: стан, динаміка, чинники» (за даними Держстату)
- Аналіз офіційної статистики щодо рівня бідності та прожиткового мінімуму в Україні (ukrstat.gov.ua, msp.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок ВВП та побудову кривої Лоренца (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати ВВП різними методами, будувати криву Лоренца, розраховувати коефіцієнт Джині та аналізувати нерівність розподілу доходів.

Відтворення та економічне зростання

Тема 4.1

Суспільне відтворення: просте і розширене відтворення. Накопичення капіталу. Пропорції суспільного відтворення. Схеми відтворення К. Маркса та їх значення.

Тема 4.2

Економічне зростання: поняття, типи, чинники. Економічні цикли та кризи. Антициклічна політика держави. Сучасні кризові явища та їх особливості.

Тема 4.3

Держава в ринковій економіці. Провали ринку та необхідність державного регулювання. Функції та інструменти державного регулювання. Фіскальна та монетарна політика.

Тема 4.4

Фінансова система та фінансова політика держави. Державний бюджет: доходи, видатки, бюджетний дефіцит. Податкова система України. Державний борг.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Суспільне відтворення та накопичення капіталу

Лекція 13 (2 год.): Відтворення: поняття та типи (просте і розширене). Основні пропорції суспільного відтворення. Два підрозділи суспільного виробництва: виробництво засобів виробництва (I підрозділ) та виробництво предметів споживання (II підрозділ). Умови реалізації суспільного продукту при простому та розширеному відтворенні (схеми Маркса).

Накопичення капіталу: первісне та сучасне нагромадження, норма нагромадження. Концентрація та централізація капіталу. Специфіка накопичення у цифровій економіці: мережеві ефекти, лок-ін ефект, накопичення даних як капіталу.

Ключові питання лекції

- Відмінності між простим та розширеним відтворенням
- Два підрозділи суспільного виробництва та умови їх реалізації
- Схеми відтворення К. Маркса: значення для сучасного аналізу
- Накопичення капіталу: норма і чинники
- Концентрація та централізація капіталу в IT-секторі
- Дані як новий вид капіталу в цифровій економіці

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Перевірка умов реалізації при розширеному відтворенні за схемами Маркса (числові приклади). Визначення відповідності між підрозділами суспільного виробництва

Завдання 2. Розрахунок норми нагромадження та аналіз її впливу на темпи економічного зростання. Порівняння норм нагромадження в Україні та провідних країнах (за даними Світового банку)

Завдання 3. Кейс: аналіз процесів концентрації капіталу в глобальній IT-індустрії (M&A угоди, злиття великих технологічних компаній). Наслідки для конкуренції.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділи «Відтворення», «Нагромадження капіталу»
- Підготовка есе: «Накопичення даних як нова форма капіталу: економічна природа та наслідки для суспільства»
- Аналіз норми заощаджень та інвестицій в Україні за даними Держстату та НБУ
- Розв'язання задач за схемами відтворення Маркса (3 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати умови суспільного відтворення, розраховувати норму нагромадження, характеризувати процеси концентрації капіталу в сучасній економіці.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Економічне зростання та економічні цикли

Лекція 14 (2 год.): Економічне зростання: поняття, показники (темپ приросту ВВП, ВВП на душу населення). Типи зростання: екстенсивне та інтенсивне. Чинники економічного зростання: інвестиції, технологічний прогрес, людський капітал, інституційне середовище. Роль ІТ-галузі як чинника зростання сучасних економік.

Економічні цикли: поняття та фази (пожвавлення, підйом, рецесія, депресія). Теорії циклів. Економічні кризи: поняття, причини, наслідки. Сучасні кризові явища: COVID-19, воєнна економіка України, енергетичні кризи.

Ключові питання лекції

- Показники та типи економічного зростання
- Чинники інтенсивного зростання в інформаційній економіці
- Фази економічного циклу та їх характеристики
- Теорії економічних циклів (Кондратьєв, Кейнс, монетаристи)
- Антициклічна регулювальна політика держави
- Особливості розвитку економіки України в умовах воєнного стану

Теми 4.2–4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз динаміки ВВП України за 2019–2024 роки: ідентифікація фаз економічного циклу, визначення ключових чинників спаду та відновлення. Побудова графіка та формулювання висновків.

Завдання 2. Оцінка ефективності антициклічних заходів уряду України: аналіз фіскальних та монетарних інструментів, застосованих у 2022–2024 роках.

Завдання 3. Дискусія: «Яка роль ІТ-галузі у відновленні та зростанні економіки України після завершення воєнних дій?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділ «Економічне зростання та цикли»
- Підготовка аналітичної записки: «Макроекономічна динаміка України в умовах воєнного стану: реальний сектор та прогнози відновлення» (за даними МВФ, Світового банку, НБУ, 2023–2024 рр.)
- Опрацювання Звіту про фінансову стабільність НБУ (bank.gov.ua) — розділ про економічне зростання
- Складання порівняльної таблиці теорій економічних циклів

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати фази економічного циклу, оцінювати чинники зростання та антициклічні заходи держави, інтерпретувати макроекономічну статистику.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Держава в ринковій економіці та фіскальна політика

Лекція 15 (2 год.): Провали ринку: монополія, зовнішні ефекти, суспільні блага, асиметрична інформація. Необхідність і функції державного регулювання. Методи регулювання: правові, адміністративні, економічні (фіскальні, монетарні). Фінансова система: структура, ланки.

Державний бюджет: доходи (податки, неподаткові надходження), видатки (соціальні, оборонні, інвестиційні). Бюджетний дефіцит та профіцит. Державний борг: внутрішній та зовнішній. Податкова система України: ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, ЄСВ, єдиний податок. Особливості оподаткування ІТ-бізнесу та ФОП.

Ключові питання лекції

- Провали ринку та підстави для державного втручання в економіку
- Функції та методи державного регулювання
- Структура фінансової системи держави
- Державний бюджет: доходи, видатки, баланс
- Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування
- Податкова система України: основні податки та збори
- Оподаткування ІТ-бізнесу та ФОП 3 групи: специфіка та переваги

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Аналіз структури державного бюджету України на поточний рік: визначення основних статей доходів і видатків, розрахунок рівня бюджетного дефіциту як % до ВВП (за даними mof.gov.ua).

Задача 2. Розрахунок податкових зобов'язань ІТ-фахівця (ФОП з групи) та найманого працівника при однаковому доході: порівняльний аналіз.

Завдання 3. Кейс: аналіз державних програм підтримки ІТ-галузі в Україні (ДСЦТ, Дія.City, 4В). Оцінка ефективності фіскальних стимулів.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Податкового кодексу України — розділи щодо ПДФО, єдиного податку, ПДВ (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Режим Дія.City: особливості оподаткування та перспективи для ІТ-галузі України»
- Аналіз динаміки державного боргу України за 2020–2024 рр. за даними Мінфіну (mof.gov.ua)
- Конспектування ключових положень Бюджетного кодексу України

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати структуру держбюджету, розраховувати податкові зобов'язання ІТ-фахівця, характеризувати методи державного регулювання економіки.

Світове господарство та глобальна економіка

Тема 5.1

Світове господарство: сутність, структура та закономірності розвитку. Міжнародний поділ праці. Форми міжнародних економічних відносин: торгівля, рух капіталу, міграція праці, валютні відносини.

Тема 5.2

Глобалізація та регіоналізація світової економіки. Транснаціональні корпорації (ТНК). Глобальні проблеми людства. Цифрова глобалізація та платформна економіка.

Тема 5.3

Перехідна економіка та трансформаційні процеси. Особливості розвитку економіки України. Євроінтеграційний курс України. Цифрова трансформація та інформаційна економіка.

Тема 5.1 — Лекційний матеріал

Світове господарство та міжнародні економічні відносини

Лекція 16–17 (4 год.): Світове господарство: поняття, структура, суб'єкти. Закономірності розвитку: інтернаціоналізація, інтеграція, глобалізація. Міжнародний поділ праці (МПП): теорія абсолютних переваг (Сміт), порівняльних переваг (Рікардо), теорія Хекшера-Оліна. Місце України у МПП.

Форми міжнародних економічних відносин: міжнародна торгівля (теорії, структура, торговий баланс); рух капіталу (ПІІ, портфельні інвестиції); міграція робочої сили; валютні відносини (курс валюти, МВФ, СОТ). Місце ІТ-аутсорсингу в міжнародному поділі праці України.

Ключові питання лекції

- Поняття та структура світового господарства
- Теорії міжнародного поділу праці
- Форми міжнародних економічних відносин
- Міжнародна торгівля: принципи, структура, регулювання
- Міжнародний рух капіталу: ПІІ та їх роль
- Валютні відносини та курсоутворення
- ІТ-аутсорсинг як форма участі України у МПП

Тема 5.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Застосування теорії порівняльних переваг: розрахунок та обґрунтування доцільності спеціалізації двох умовних країн при заданих умовах виробництва.

Задача 2. Аналіз платіжного балансу України: визначення основних статей рахунку поточних операцій, рахунку капіталу. Оцінка ролі ІТ-експорту у формуванні позитивного сальдо (за даними НБУ).

Завдання 3. Аналіз динаміки валютного курсу UAH/USD у 2022–2024 рр. та його впливу на доходи ІТ-фахівців та компаній.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділ «Світове господарство»
- Підготовка аналітичної записки: «Україна у міжнародному поділі праці: роль ІТ-аутсорсингу та цифрових послуг» (2 сторінки)
- Аналіз звіту про платіжний баланс України (bank.gov.ua)
- Складання схеми «Форми міжнародних економічних відносин»

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати теорії МПП, аналізувати структуру платіжного балансу, оцінювати роль ІТ-галузі в міжнародній економічній діяльності України.

Тема 5.2 — Лекційний матеріал

Глобалізація, ТНК та цифрова платформна економіка

Лекція 18 (2 год.): Глобалізація: поняття, чинники, прояви та суперечності. Регіоналізація та міжнародна економічна інтеграція: форми (зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз). Транснаціональні корпорації (ТНК): поняття, ознаки, роль у світовій економіці. Глобальні ланцюги вартості. Технологічні ТНК (FAANG) та їх вплив на світову економіку.

Платформна економіка: поняття, принципи функціонування. Мережеві ефекти. Монополізм цифрових платформ. Глобальні проблеми людства: бідність, зміна клімату, нерівність, цифровий розрив. Роль міжнародних організацій: ООН, МВФ, СБ, СОТ.

Ключові питання лекції

- Поняття та прояви глобалізації в сучасному світі
- Форми міжнародної економічної інтеграції
- ТНК: ознаки, стратегії та вплив на національні економіки
- Технологічні ТНК і їх ринкова влада
- Платформна економіка: принципи та мережеві ефекти
- Глобальні проблеми людства та шляхи їх розв'язання
- Цифровий розрив та його наслідки для нерівності

Тема 5.3 — Лекційний матеріал

Перехідна економіка, євроінтеграція та цифрова трансформація України

Лекція 19–20 (4 год.): Перехідна економіка: поняття, ознаки, типи трансформацій. Особливості переходу від планової до ринкової економіки. Основні риси та протиріччя перехідної економіки України. Реформування економіки України: приватизація, лібералізація, стабілізація.

Євроінтеграційний курс України: Угода про асоціацію з ЄС, зона вільної торгівлі, реформи для вступу до ЄС. Цифрова трансформація: «Цифровий порядок денний України», платформа Дія, е-урядування. Інформаційна економіка: знання та інформація як ключові фактори сучасного виробництва. Сталий розвиток та «зелена» економіка.

Ключові питання лекції

- Закономірності трансформації від планової до ринкової економіки
- Специфіка перехідної економіки України
- Реформи та їх наслідки для економічного розвитку
- Угода про асоціацію Україна–ЄС та зона вільної торгівлі
- Цифрова трансформація як пріоритет державної політики
- Платформа Дія та е-урядування: економічний ефект
- Інформаційна економіка та роль IT-галузі в розвитку країни

Теми 5.2–5.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз позиції України у глобальній ІТ-економіці: ідентифікація сильних сторін, слабких місць, можливостей (ЄС-інтеграція, відновлення) та загроз (воєнні ризики, відтік кадрів).

Завдання 2. Аналіз прогресу цифрової трансформації України: оцінка за індексами DESI, UN E-Government Survey. Порівняння з країнами ЄС та регіону.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яку роль має відіграти ІТ-галузь у повоєнному відновленні та євроінтеграції України?» — аргументація позицій, формулювання пропозицій.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Базилевич В.Д. (ред.) — розділи «Глобалізація», «Трансформаційна економіка»
- Підготовка комплексної аналітичної роботи: «Цифрова трансформація економіки України: стан, виклики та перспективи в контексті євроінтеграції» (3–4 сторінки)
- Аналіз Угоди про асоціацію Україна–ЄС (trade.ec.europa.eu) в частині цифрового ринку та ІТ-послуг
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового контролю

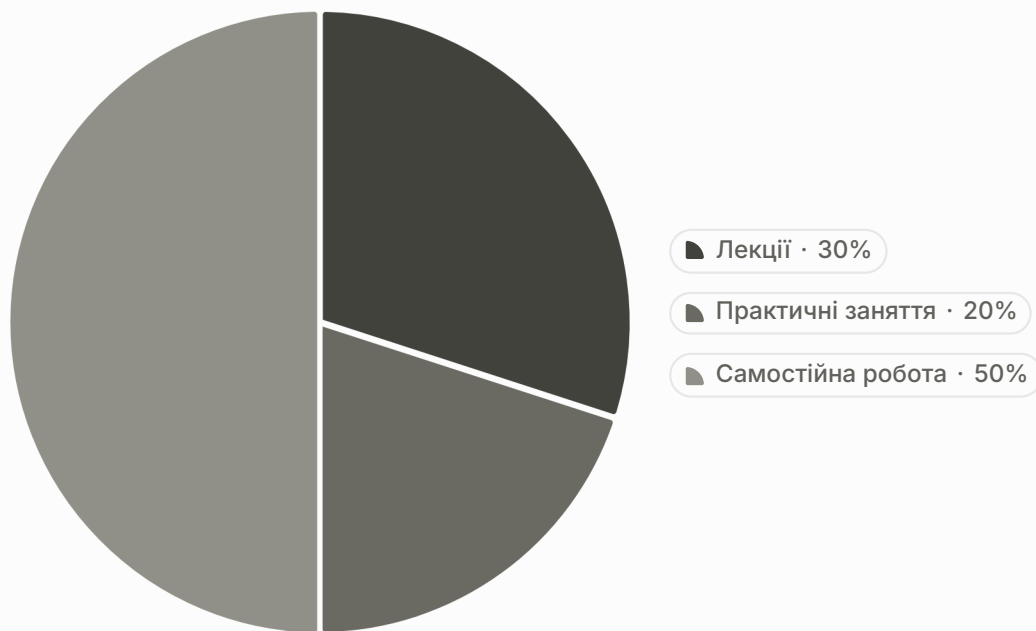
Очікуваний результат: студент вміє аналізувати процеси глобалізації та цифрової трансформації, оцінювати євроінтеграційні перспективи України, розробляти аргументовані позиції щодо стратегій розвитку.

Розподіл навчального часу — 150 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Предмет і метод	2	2	6
	Тема 1.2 — Суспільне виробництво	2	2	6
	Тема 1.3 — Відносини власності	2	2	6
Модуль 2	Тема 2.1 — Товарне виробництво, вартість, гроші	4	2	6
	Тема 2.2 — Ринок і конкуренція	2	2	6
	Тема 2.3 — Підприємництво та капітал	2	2	6
	Тема 2.4 — Витрати виробництва та прибуток	2	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 — Заробітна плата	4	2	6
	Тема 3.2 — Підприємницький дохід, відсоток, рента	2	2	6
	Тема 3.3 — Національний дохід та розподіл	2	2	6
Модуль 4	Тема 4.1 — Суспільне відтворення	2	2	5
	Тема 4.2 — Економічне зростання та цикли	2	2	5
	Тема 4.3–4.4 — Держава та фінансова політика	4	2	5
Модуль 5	Тема 5.1 — Світове господарство та МЕВ	4	2	5
	Тема 5.2 — Глобалізація та ТНК	2	2	0
	Тема 5.3 — Перехідна економіка та цифровізація	4	0	6
Разом		45	30	75

 Загальний обсяг: **150 годин = 5 кредитів ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **150 годин (5 кредитів ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 45 год. (30%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць та прикладів з ІТ-галузі й сучасної економіки України.

Практичні — 30 год. (20%)

Відпрацювання навичок, розв'язання задач, аналіз кейсів, дискусії та захист аналітичних проектів з актуальних питань політекономії.

Самостійна робота — 75 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з джерелами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з політекономії (Базилевич, Мочерний та ін.), нормативно-правовими актами (Конституція України, Цивільний та Господарський кодекси, Податковий кодекс), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (вартість, норма прибутку, ціна землі, ВВП, заробітна плата); аналітичних завдань (аналіз IT-ринку, розподіл доходів, бюджетна система); творчих завдань — есе та аналітичні записки з питань цифрової трансформації та євроінтеграції.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Національного банку України (bank.gov.ua), Держстату (ukrstat.gov.ua), Мінфіну (mof.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Міністерства цифрової трансформації (diia.gov.ua). Аналіз статистичних звітів та актуальної інформації для навчальних завдань.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові задачі з політекономічного аналізу).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітична записка, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз показників). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмовий іспит (теоретичне питання + розрахункова задача + аналітичне завдання). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Політекономія» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії, фінансів та обліку.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із IT-галузі та сучасної економіки; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних економічних ситуацій та явищ (цифрові монополії, криза IT-ринку, вплив воєнного стану); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки з позицій політекономії.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (вартість, норма прибутку, ВВП, заробітна плата, ціна землі, точка беззбитковості); відпрацювання алгоритмів розв'язання та інтерпретації результатів.

Дискусії

Обговорення актуальних питань: цифровізація економіки, IT-аутсорсинг, нерівність доходів, Дія.City, євроінтеграція; розвиток критичного мислення та аргументації.

Нормативні документи

Опрацювання Конституції України, Податкового кодексу, Кодексу законів про працю, законів про власність та підприємництво; формування навичок роботи з правовою базою.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, есе та міні-досліджень з питань цифрової трансформації, євроінтеграції та ринку IT-праці; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

- ❑ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Базилевич В.Д. (ред.)
Економічна теорія: Політекономія : підручник. — Вид. 9-те, перероб. і доп. — Київ : Знання, 2023. — 710 с. (Електронний ресурс: econom.knu.ua)

2

Кудінова А.В., Кулага І.В., Лопух К.В.
Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.

3

Мочерний С.В., Довженко М.В.
Економічна теорія : підручник. — Вид. 4-те, перероб. і доп. — Київ : Академія, 2022. — 504 с.

4

Петруня Ю.Є., Задоя А.О.
Економіка: базовий курс : навч. посіб. 6-те вид. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.

5

Якименко І.Л., Петрашко Л.П.
Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. — Київ : НУХТ, 2022. — 337 с.

6

Стойко О.Я., Дема Д.І.
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.

7

Єршова О.О., Гончаренко І.М.
Сучасні моделі управління розвитком бізнесу. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.

8

Грушко В.І. та ін.
Економіка відновлення : навч. посіб. — Київ : Університет «КРОК», 2023. — 221 с.

9

Непран А.В., Шевченко І.Ю. (ред.)
Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2024.

10

Чередніченко О.О. та ін.
Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.

Нормативно-правова база

- Конституція України (ст. 13, 14, 41)
zakon.rada.gov.ua
- Цивільний кодекс України (право власності)
zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
- Податковий кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
- Господарський кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

Офіційні ресурси та фахові видання

Національний банк України bank.gov.ua	Державна служба статистики ukrstat.gov.ua
Міністерство фінансів України mof.gov.ua	Міністерство цифрової трансформації diia.gov.ua
Державна податкова служба tax.gov.ua	Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua
DOU.ua — ринок праці IT-спеціалістів dou.ua	